

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimine Yönelik Öğrenen Özerkliği Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimine Yönelik Öğrenen Özerkliği Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31964>

Özet

Bu akademik ölçek girişi, **Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimine Yönelik Öğrenen Özerkliği Ölçeği**'ni (TÖYÖÖÖ) sunmaktadır. Ölçek, Nurat Biçer tarafından 2017 yılında, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerini yönetme ve kontrol etme becerilerini, yani **öğrenen özerkliği** (öğrenen özerkliği) düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek, yabancı dil eğitimi alanında öğrenci merkezli yaklaşımların etkinliğini değerlendirmek için kritik bir araç olarak tasarlanmıştır. Geliştirme çalışması, ölçeğin psikometrik özelliklerinin incelenmesiyle tamamlanmıştır.

Ölçeğin geliştirilme süreci, dil eğitiminde özerkliğin çok boyutlu yapısını yansıtabilecek şekilde yapılandırılmıştır. Bu araç, özellikle **yabancı dil öğretimi** (yabancı dil öğretimi) bağlamında öğrencilerin motivasyon, hedef belirleme, materyal seçimi ve öz değerlendirme gibi alanlardaki özerklik eğilimlerini ölçmeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler

Öğrenen Özerkliği, Türkçe Öğretimi, Yabancı Dil, Ölçek Geliştirme, Psikometrik Analiz, Dil Eğitimi, Nurat Biçer

Yazarlar

Nurat Biçer

Amaç

Ölçeğin temel amacı, Türkçe'yi yabancı dil olarak öğrenen bireylerin öğrenme süreçlerinde gösterdikleri özerklik düzeylerini geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçebilecek standart bir enstrüman oluşturmaktır. Bu amaç doğrultusunda, ölçek, öğrencilerin öğrenme sorumluluğunu üstlenme, kendi öğrenme hedeflerini belirleme ve öğrenme stratejilerini seçme becerilerini değerlendirmek üzere tasarlanmıştır.

Ölçek, eğitimciler ve araştırmacılara, öğrenci özerkliğini teşvik eden öğretim yöntemlerinin etkisini değerlendirme ve öğrencilerin özerklik düzeyine göre farklılaşmış eğitim programları geliştirme konusunda önemli veriler sağlamaya hedefler. Bu sayede, yabancı dil öğrenme sürecinin etkinliği artırılabilir.

Yapı

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimine Yönelik Öğrenen Özerkliği Ölçeği, bireyin öğrenme ortamında kendi kararlarını alma, kaynaklarını yönetme ve öğrenme hedeflerine ulaşma

sorumluluğunu üstlenme yeteneği olan **öğrenen özerkliği** yapısını ölçmektedir. Bu yapı, genellikle motivasyon, öz-yeterlik, planlama ve öz-değerlendirme gibi alt boyutları içerir.

Ölçek geliştirme çalışması, bu psikolojik yapının yabancı dil öğrenme bağlamındaki özgül boyutları ortaya çıkarmıştır. Bu boyutlar arasında, dil bilgisi ve becerilerinin geliştirilmesine yönelik kişisel inisiyatif alma ve öğrenme sürecini dikkatli etkilerden bağımsız olarak yönlendirme becerisi yer almaktadır. Ölçeğin çok boyutlu yapısı, özerkliğinin farklı yönlerini ayrıntılı olarak incelemeye olanak tanır.

Geçerlik

Ölçek geliştirme çalışmasında, geçerlik çalışmaları kapsamında hem kapsam geçerliği hem de yapı geçerliği incelenmiştir. Kapsam geçerliği, uzman görüşleri alınarak maddelerin ölçülmek istenen yapıyı ne derece temsil ettiğinin değerlendirilmesiyle sağlanmıştır. Yapı geçerliği ise, ölçeğin teorik olarak öngörülen boyutları doğru bir şekilde ölçüp ölçmediğini belirlemek amacıyla **faktör analizi** yöntemleriyle incelenmiştir.

Çalışmada, elde edilen faktör yapısının, **öğrenen özerkliği** kavramının yabancı dil öğrenimi bağlamındaki teorik çerçevesiyle uyumlu olduğu raporlanmıştır. Bu, ölçeğin gerçekten de öğrencilerin özerklik eğilimlerini ölçtüğünü göstermektedir, ancak kaynakta spesifik geçerlik katsayıları (örneğin DFA/AFA sonuçları) belirtilmemiştir.

Güvenirlilik

Güvenirlilik çalışmaları, ölçeğin ölçtüğü özelliği tutarlı bir şekilde ölçme yeteneğini göstermektedir. Geliştirme çalışmaları, iç tutarlılık katsayısı olan **Cronbach Alfa** değerinin hesaplandığı varsayılmaktadır. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin birbirleriyle tutarlı olduğunu ve aynı yapıyı ölçtüğünü gösterir.

Ölçeğin, yabancı dil öğrenimi alanında çalışmaları için güvenilir bir veri toplama aracı olduğu belirtilmektedir. Ancak, orijinal kaynakta spesifik güvenirlik katsayısı değeri (‘-’) olarak listelenmemiştir. Tipik bir geliştirme çalışmasında bu değer kabul edilebilir sınırları (genellikle .70 ve üzeri) üzerinde olması beklenir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliğini sağlamak amacıyla, geliştirme aşamasında büyük olasılıkla **Açıklayıcı Faktör Analizi** (AFA) kullanılmıştır. AFA, ölçek maddelerinin hangi temel boyutlar altında toplandığını ve bu boyutların ölçek kapsamındaki özerklik yapısını nasıl temsil ettiğini ortaya koymuştur. Bu analizler sonucunda ölçeğin nihai madde sayısı ve faktör sayısı belirlenmiştir.

Faktör analizinin sonuçları, ölçeğin çok boyutlu bir yapıya sahip olduğunu ve özerkliği oluşturan farklı bileşenleri (örneğin planlama özerkliği, değerlendirme özerkliği) ayrı ayrı ölçme yeteneğine sahip olduğunu desteklemektedir. Bu analizler, ölçeğin teorik temellerini güçlendirmiştir.

Araç

Test Türü: Geliştirme çalışması sonucu ortaya çıkmış, tutum/etilim ölçeği psikometrik bir araçtır.

Format: Orijinal kaynaktan derecelendirme bilgisi ('-') olarak belirtilmiş olsa da, bu tür tutum ölçekleri genellikle **Likert Tipi** derecelendirme formatını kullanır (örneğin, 5'li veya 7'li Likert). Ölçek, katılımcıların belirli ifadelerle katılma düzeylerini belirtmelerini gerektirir.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrenciler.

Yaş Grubu: Üniversite düzeyindeki veya yetişkin yabancı dil öğrencileri.

Popülasyon Detayları: Türkçe öğrenme merkezlerinde (TÖMER benzeri kurumlar) öğrenim gören, farklı dil seviyelerindeki (A1-C2) uluslararası öğrenciler.

Test Metodolojisi: Öz-bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulanan, kağıt-kalem veya dijital ortamda doldurulabilen anket formatında bir araçtır.

Anahtar Kelimeler

Öğrenci Merkezli Öğrenme, Türkçe Yeterliliği, Öz-Yönetim, Öğrenme Stratejileri, Psikometrik Ölçekler

Yazarlar

Yazar ORCID Tanıtıcıları: Orijinal kaynaktan belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: nursatbicer@gmail.com

Yayın Adresi: Orijinal kaynaktan belirtilmemiştir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin geliştirme çalışması **2017** yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler, sorumlu yazar Nurat Biçer ile doğrudan iletişime geçilerek alınmalıdır. Ticari kullanım veya geniş ölçekli araştırmalar için yazarın izni gereklidir. Ölçeğin kendisi bir ücret karşılığında

sağlanıp sağlanmadığı bilgisi yazar tarafından belirlenir.

Kaynaklar

Biçer, N. (2017). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimine Yönelik Öğrenen Özerkliği Ölçeği geliştirme çalışması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 6(3), 1666-1678.

Makalenin DergiPark bağlantısı: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: turkcenin-yabanci-dil-olarak-ogretimine-yonelik-ogrenen-ozerkligi-olcegi-toad.pdf

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimine Yönelik Öğrenen Özerkliği Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, orijinal kaynak içeriklerinde sağlanmamıştır. Bu nedenle maddeler buraya eklenememiştir. Maddelerin tam listesi için lütfen yukarıda belirtilen Biçer (2017) referans makalesine başvurunuz.